

נִקְבָּה מֵאָדָם שְׂאֵי אֶפְשֵׁר לְהִתְקַיֵּם
עוֹלָם הַתְּחַתּוֹן בְּלֹא נִקְבָּה. וְמָה
הַטַּעַם נִקְרָאת נִקְבָּה? עַל שֵׁם
שְׁנִקְבִיָּה רְחִיבִים, וַיֵּשׁ לָהּ נִקְבִים
יְתִירִים עַל הָאִישׁ, וְמָה הֵם
הַנִּקְבִים: שְׂדִים וְרַחֵם וּבֵית קַבּוּל
הַזֶּה.

וְכֵן שְׂאֵמְרוּ, שִׁיר הַשִּׁירִים שֶׁהוּא
הַדָּר לְכָל סִפְרֵי הַקֹּדֶשׁ - כֵּן. שְׂאֵמְר
רַבִּי יוֹחָנָן, כָּל הַסִּפְרִים קֹדֶשׁ, וְשִׁיר
הַשִּׁירִים קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים. וְמָהוּ קֹדֶשׁ
קֹדְשִׁים? אֵלֶּא קֹדֶשׁ שֶׁהוּא קֹדֶשׁ
לְקֹדְשִׁים. וְמָה הֵם קֹדְשִׁים? אֵלֶּו
שֶׁפִּנְגָּד שֶׁשׁ קְצוּוֹת שֶׁבְּאָדָם, וְקֹדֶשׁ
הֵיזָה לָהֶם קֹדֶשׁ לְכָלֶם.

וְכֵן קֹדֶשׁ? זֶה אֶתְרוּג, שֶׁהוּא הַדָּר
לְכָל. וְלָמָּה נִקְרָא שְׂמוֹ הַדָּר? אֵל
תִּקְרִי הַדָּר אֵלֶּא ה' דָּר, זֶה אֶתְרוּג
שֶׁהוּא נִפְרָד מֵאֲגַד הַלּוּלָב, וְאֵין
מִצּוֹת לּוּלָב קִיּוּמַת אֵלֶּא בּוֹ, וְהוּא
גַּם כֵּן אֲגוּד עִם הַפֶּל, שְׁעַם כָּל
אֶחָד הוּא, וְעַם כָּלֶם יַחַד הוּא.

וְכֵן הַלּוּלָב? כִּנְגָד חוּט הַשְּׂדֵרָה.
וְעַנְף עֵץ עֶבֶת - שֶׁעַנְפָיו חוֹפִים אֶת
רַבּוֹ, וְאֵם אֵין עַנְפָיו חוֹפִים אֶת
רַבּוֹ - אֵינוֹ כְּלוּם. מִפְּנֵי מָה? מִשָּׁל
לְאָדָם שֶׁבְּזוּעוֹתָיו יִגָּן עַל רֵאשׁוֹ,
הֲרִי זְרוּעוֹתָיו שְׁנַיִם וְרֵאשׁוֹ
שְׁלֹשָׁה, וְהֵינּוּ עַנְף לְשִׁמְאֵל, עֶבֶת
לְיִמִּין, וְנִמְצָא עֵץ בְּאֶמְצַע. וְלָמָּה
נִאָּמַר בּוֹ עֵץ? שֶׁהוּא שְׂרֵשׁ הָאֵילָן.
וְכֵן זֶה עֲרֵבִי נַחַל? שׁוּקֵי הָאָדָם
שֶׁהֵם שְׂתִים. וְמָהוּ לְשׁוֹן שֶׁל עֲרֵבִי
נַחַל? מִשׁוּם שֶׁגְּדוּל שְׂפָהֶם הוּא
לְמַעְרָב, וּמִשָּׁם יוֹנֵק כַּחוֹ, וְשֶׁל
צְפוֹן הוּא קֶטֶן מִמֶּנּוּ מִהַלֵּךְ חֲמֵשׁ
מֵאוֹת שָׁנָה, וְהוּא כְּרוּחַ צְפוֹנִית
מִמְּעֵרֵית, וְכּוֹ פּוֹעֵל וְנִקְרָא עַל
שְׂמוֹ, וְהֵם שְׁנֵיהֶם עֲצִים. דְּכָר אַחַר
עֲרֵבִי - שֶׁפְּעֻמִּים מְעֲרָבִים פְּעֻלָּתָם
זֶה עִם זֶה. מָה זֶה עֲרֵבִי נַחַל? נַחַל
הוּא עַל שֵׁם הַמְּקוֹם שֶׁהֵם קְבוּעִים

הַדָּר דְּשִׁיר הַשִּׁירִים דְּכִתְיִב בֵּיה (שִׁיר הַשִּׁירִים ו') מִי
זֹאת הַנְּשִׁקְפָה כְּמוֹ שְׁחַר. וְהֵינּוּ עַל שֵׁם
נִקְבָּה וְעַל שְׂמָה נִלְקָחָה נִקְבָּה מֵאָדָם שְׂאֵי
אֶפְשֵׁר לְהִתְקַיֵּם עוֹלָם הַתְּחַתּוֹן בְּלֹא נִקְבָּה.
וּמָאֵי טַעְמָא אֶקְרִי נִקְבָּה עַל שֵׁם שְׁנִקְבִיָּה
רְחִיבִים וַיֵּשׁ לָהּ נִקְבִים יְתִירִים עַל הָאִישׁ.
וּמָאֵי נִינְהוּ נִקְבִים שְׂדִים וְרַחֵם וּבֵית קַבּוּל
הַזֶּה.

וּמָאֵי נִינְהוּ שְׂאֵמְרוּ שִׁיר הַשִּׁירִים, שֶׁהוּא
הַדָּר לְכָל סִפְרֵי הַקֹּדֶשׁ אֵין. דְּאֵמְר
רַבִּי יוֹחָנָן, כָּל הַסִּפְרִים קֹדֶשׁ וְשִׁיר הַשִּׁירִים
קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים, וּמָאֵי נִינְהוּ קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים. אֵלֶּא
קֹדֶשׁ, שֶׁהוּא קֹדֶשׁ לְקֹדְשִׁים. וּמָאֵי הֵם
קֹדְשִׁים אֵלֶּו שֶׁפִּנְגָּד שֶׁשׁ קְצוּוֹת שֶׁבְּאָדָם
וְקֹדֶשׁ הוּי לָהֶו קֹדֶשׁ לְכָלֶהוּ.

וּמָאֵי נִינְהוּ קֹדֶשׁ, זֶה אֶתְרוּג שֶׁהוּא הַדָּר
הַפֶּל. וְלָמָּה נִקְרָא שְׂמוֹ הַדָּר אֵל תִּקְרִי
הַדָּר אֵלֶּא ה' דָּר זֶה אֶתְרוּג שֶׁהוּא נִפְרָד
מֵאֲגַד הַלּוּלָב וְאֵין מִצּוֹת לּוּלָב קִיּוּמַת אֵלֶּא
בּוֹ, וְהוּא גַּם כֵּן אֲגוּד עִם הַפֶּל. שְׁעַם כָּל
אֶחָד הוּא וְעַם כָּלֶם פּוֹלֵן יַחַד הוּא.

וּמָאֵי לּוּלָב כִּנְגָד חוּט הַשְּׂדֵרָה. וְעַנְף עֵץ
עֶבֶת שֶׁעַנְפָיו חוֹפִין אֶת רַבּוֹ וְאֵם
אֵין עַנְפָיו חוֹפִין אֶת רַבּוֹ אֵינוֹ כְּלוּם. מִפְּנֵי
מָה, מִשָּׁל לְאָדָם שֶׁבְּזוּעוֹתָיו יִגָּן עַל רֵאשׁוֹ,
הֲרִי זְרוּעוֹתָיו שְׁנַיִם וְרֵאשׁוֹ שְׁלֹשָׁה, וְהֵינּוּ
עַנְף לְשִׁמְאֵל, עֶבֶת לְיִמִּין, וְנִמְצָא עֵץ
בְּאֶמְצַע. וְלָמָּה נִאָּמַר בּוֹ עֵץ שֶׁהוּא שׁוּרֵשׁ
הָאֵילָן.

וּמָאֵי עֲרֵבִי נַחַל שׁוּקֵי הָאָדָם שֶׁהֵם שְׂתִים.
וּמָאֵי נִינְהוּ לִישְׁנָא דְּעֲרֵבִי נַחַל, מִשׁוּם
דְּגְדוּל שְׂפָהֶם הוּי לְמַעְרָב וּמִשָּׁם יוֹנֵק כַּחוֹ.

וְשֶׁל צְפוֹן הוּא קֶטֶן מִמֶּנּוּ מִהַלֵּךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְהוּא כְּרוּחַ צְפוֹנִית